

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése
Ide küldendők az előfizetési díjak.
nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelk A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyilttér petitsora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Szent István napján.

Augusztus 20-án Szent István dicső első magyar királyunk emlékezetét ünnepli a nemzet egyházilag körmenettel az ország fővárosában s nemzeti ünnepként általános munkaszünettel.

Az ország hercegprímása mond misét ezen a napon, s az országzászlósok és miniszterek kísérik Budavárában a dicsőséges szent jobb kezét a Mátyás templomba, ahol néhány órán át zárandokolhatnak hozzá a hívő magyarok százezrei.

Ez a dicsőséges szent jobb kéz egyetlen ereklýje a magyar nemzetnek, mely mintegy csodaképen maradt a nemzetre, hogy időtlen időkig porrá ne legyen az az áldott jobb, mely annyi jót cselekedett, mely a bölcs koronás fő csodás gondolatait végrehajtotta s megalkotta erős szilárd alapjait a magyar állam ma is rendületlen épületének.

S a magyar nemzet ma is áhitattal tekint a szent ereklýjére s a népek száz-ezrei zárandokolnak hozzá, hogy az egyházi és nemzeti kegyeletet leróják.

A zsolnárt az egész nemzet egyforma áhitattal énekelje azon a napon, amelyen a szent emlékü első magyar király érintetlen jobbát fényes proceszsióban viszik körül Budavára utczáin. Emléke is készül a szent királynak s az 1900. évben ott fog állani a budavári halászbástyán, hogy hirdesse az

időknek a nemzet soha el nem muló kegyeletét honalapító nagy királya, a magyar koronát apostoli küldetéssel megszerzett szent király iránt. Ez időre az ország katolikus klerusa tervez nagy országos zárandoklást a fővárosba s van valami fontos ebben az elhatározásban, mely ime ékesen bizonyítja, hogy a lelkészkedő papság erős érzékkel bír az egyházi ünnep nemzeti jellege iránt is.

Maga a nemzet is így ünnepli Szent István napját s nagyon kívánatos, hogy az ünneplés áhitatos, lelkes és fölemelőlegyen.

Nemzeti fohász.

Irgalmas Isten, osztó igazságod
Föntartja bennünk a reményt, a vágyat.
Téged imádnak népek és királyok,
Jóért akik jót csak tetőled várnak.
Irgalmas Isten, óvd meg jó királyunk,
Érted harczolva érte síkra szállunk.

Egy ezred óta Istent, királyt, hazát
Szolgál a nemzet égő honszerelme;
Virrasztó lángja növelve önmagát,
Áldást hozott az áldozó nemzetre.
Irgalmas Isten, ne fordulj el tőlünk,
Most, mikor az új ezredévbe léptünk.

Adj egyetértő szívet a magyarnak,
Adj a királynak tartós dicsőséget,
És akik nekünk ártani akarnak:
Engedd legyőznünk a jogtörő népet.
Áld meg a vérrel sokszor ázott földet,
Melyet egymástól hősök örökölnek.

Egy ezred óta áll viharban, vészben,
És a királyban volt a nép bizalma;
Majd népetirtó karját tartá feken,
Majd a tatárral küzdeni hivatva.
Eldőlt a nemzet el nem hagyva téged,
Irgalmad Isten, föntartá e népet.

Századok múltán nagygyá lett a nemzet,
Ekkor irányzád karját a törökre,
Föltartóztatta védve a keresztet,
S elbukott újra — úgy látszott örökre!
Irgalmad Isten, föntartá e népet,
Mert rabigában sem hagyott el téged.

Irgalmas Isten, osztó igazságod
Föntartja bennünk a reményt, a vágyat,
Téged imádnak népek és királyok,
Jóért a kik jót csak tetőled várnak.
Irgalmas Isten, olts reményt szívünkbe,
Hogy szebb jövő vár hősi nemzetünkre!

Havas Antal,

TÁRCZA.

M . . . . . nak.

Mint az ima, csendben némán,
Áhitattal száll ajkáról;
Szerelme is bájos arczán,
Beszél, regél boldogságról.

Nem tudom, hogy mi tart fogva,
Az a búbáj, vagy a bánat?
Hón óhajtom ébren, alva
Valósulni azt a vágyat.

Okos fejtém némán, szótlán,
Nyugodni a bal vállamon;
Az ajakán mézes csókban
Kifejezni vallomásom.

Rédei Lajos.

Jolán regénye.

A tánc forgatagában merült el. Párás homlokát a márványoszlophoz támasztotta, a márványkő hidege szinte felűdítette. Mintha kaleidoszkópba nézett volna, a színek töménytelensége izgatta pu-

pilláját. Elandalodott. Egyszerre azonban fölriadt. Láztól vert szép leány állott meg előtte, izgatottan. Jolán volt. Nappali és éjjeli álmainak Jolánja. Szemei jobban csillogtak, mint gyémántjai.

— Tanár! — beszélt szakgatottan — most nem érünk rá magyarázatokra. Sejtelmem azt sugja: szeret. Nos hát, bizonyítsa be. Tüntetőleg foglalkozzék velem az este. Érti? Tüntetőleg.

Hámory Mihály, a keleti nyelvek és bölcsészeti tudományok tudora úgy érezte, hogy forog vele a világ. Azt hitte, hallucinációi vannak. De nem! Érzékei nem csalhatták, hiszen Jolán mosolygott rá biztatóan, ki eddig a tanár epedését semmibe se vette. Az a Jolán mosolygott ő reá, a kit az udvarlók serege vett körül, mert szép volt és mert ráragyogott a Várady-czég kikiáltott gazdagsága.

Hámory egyébként határozott ember volt és hozzá szerelmes a végtelenségig. Odaszegődött a szép leányhoz és pehelyként vitte karjaiban. A szobatudós, ha éppen úgy fordult, nem tűnt ki azzal a szögletességgel, mint rendtársai.

A társaság pedig találgatta, hogy mi az ördög ütött ahhoz a filiszterhez? Mert csodálatosan jellemző, hogy a pénzarisztokraczia szemében a tudomány papja nem egyéb, mint filiszter.

Hajnál kezdte bontogatni fátolyát. A jutta függőnyt fölbillentve, becsapott a hús, reggeli ózonus ájér. Bágyadt a vidagos hangulat.

Jolán ezeket sugta Hámory fölébe:

— Kedves Hámory! legyen szives hívja ide Antalfyt. Egy barátóm kért föl valami eszeveszettségre. Bágyadt mosoly húzódott el arczán. Hiszen tudja! Egy eleven postillon d' amour vagyok.

Hámory ajkára harapott. Szívesen.

Az ördögbe is! dehogyan is szívesen. . . Hívó lelke bizonyos támpontokat keresett, de érezte, hogy imént betöltött szerepe nagyon hasonlít a balektöszökhöz. Nem olvasott ugyan sok regényt, de sejtelmével áttudta tekinteni a helyzetet. Nem volt ugyanis ismeretlen előtte, hogy Jolán és Antalfy között bizonyos intim viszony létezik. E viszony erre az estére fölfüggesztett. Bizonyosan valami csemé szerelmi összekulönbözés az egész. És ez bántotta. Szertartásosan ment Jolánhoz és olyan hidegen beszélt mint egy jégcsap:

Antalfy ur becsánatot kér nem jöhet. Végtelenül sajnálom, hogy nem sikerült önököt összebékítenem. Nem rajtam mulott. Többre nem vagyok képes. Ajánlom magamat.

Jolánt kissé megijesztette ez a künért hideg hang.

— Tanár! Az égre kegyed félreért. Bebizonyítsam? Nos, holnap kérje meg a kezemet. Most arra kérem, kerítse elő a kocsiukat.

Hámory, a bölcséleti tudományok tudorához éppen nem illő exaltációval szaladt le a lépcsőkön. A hó szitált oda künn. Behintette a foyer lépcsőit. Hámoryt, a mikor kiért, valami meleg áram csapta meg és lankadás fogta el. Mennyire megijedt. A foyer hőpályái között csomóban látta piros vérért. Az imént köpte ki.

A vér az szent dolog, mondja Turgenyev. Szent és féltelmes. Nem termelt sem oly hőrossza, sem oly címikusa a földnek, a ki a saját előmlő piros vérértől meg ne ijedt volna, ha azt nem az elszántság fegyvere ontja. A vér jelentkezése a halál hírnöke, a halál eljegyzése. A tüdőből ki-

Gazdasági közlemények.

Egy új növénytermelési ág meghonosítása.

Mindenki örömmel fogadja az orsz. m. gazdasági egyesület földmívelési és növénytermelési szakosztályának azon intencióját, hogy a hazai orvosi növények termelésének újabb fellendülését előmozdítani iparkodik. Ha a statisztikának az orvosi növények forgalmára vonatkozó adatait — melyek természetesen megjegyezve eléggé homályos — figyelemmel kísérjük, a boszúság bizonyos nemével töprengünk el azon valóban érthetetlen állapotok, hogy az orvosi növényekért százezrekre menő összeget dobunk ki a külföldi piacra a saját tehetetlenségünk, »nem-bánom«-ságunk miatt. Valóban elszomorító a közönynek az az óriási mérv, mely e tekintetben a magyar gazdaközönséget jellemzi. Egy tekintélyes jövedelemtől fosztja meg magát akkor, midőn ahhoz könnyű szerrel hozzá juthatna; mert az orvosi növényekre nézve bátran elmondható az, hogy jövedelmezőség tekintetében a legtöbb kultúr növény felett állnak, művelésük tekintetében pedig nem merülnek fel oly nehézségek, melyekkel megküzdési képek nem lennének. Bizonyítja ez állítást Nyitra megyének több járása, hol Agnelli plébános buzgósága folytán a lakosság jó része már teljesen otthonos a gyógynövény kultiválásában, s ezzel a kiscgazda nem csekély mértékben mozdította elő saját anyagi jólétét.

Rövid vázlatokban közöljük azon tudnivalókat, melyek a gyógynövény termelésnél figyelembe veendő: a gyógynövények talaj és klimatikus viszonyok iránti igényei nem nagyok, amennyiben szelíd tekvésben úgy a szárazabb, mint a nyirkosabb talajon is képes megteremni. Fő dolog a talajnak jó megművelése, a mi különösen a mélyebb porhanyításra vonatkozik.

A mélyen művelt talajban egészséges, szép, gyors fejlődésű és különböző betegségtől mentes növényeket lehet producálni, melyek jó zamatuk miatt kiválóan jól értékesíthetők. Ha a talaj nem rendelkezik elegendő tápanyaggal, úgy annak pótlásáról gondoskodni kell, de nem annyira istálló-

trágya mint inkább műtrágya segítségével. Ugyanis az istállótrágya némileg árt az orvosi növény minőségének, ellenben pl. a chilisaletromnak és szuperfoszfátnak együttes alkalmazása nemcsak hogy nem árt, sőt ellenkezőleg hasznos, a mennyiben a mennyiséget is nagyban emeli.

A szaporítás részint magról, részint palántákról történik. Utóbbi előnyösebb s biztosabb sikerre is vezet. Agnelli plébánosnál jutányos áron szerezhető be a palánta, 100-át 5 frtért, 1000-ét 25 frtért szállítja ab Csári, via Sasvár. Nagyobb vételnél engedményeket nyújt.

A kiültetés idejétől az aratásig azon növények kivételével, melyek széles sorokban ültetettek, ápolásra nincsen szükség. Legnagyobb gond az aratásra fordítandó, különösen az aratási idő megválasztását illetően. A nagyon korai aratásnál kevés a növény zamata, nehéz a szárítása s kevés a mennyisége. Vannak oly gyógynövények, melyek virágzás előtt szedendők, vannak olyanok, melyek a teljes virágzás ideje alatt, s olyanok, melyek megérés után.

Az aratást a szárítás követi, a mely eszközölhető szabadban, továbbá fedél alatt, s végül fűtésre berendezett helyiségekben. A szabadban való szárítás nem a legjobb, mert a növény a megromlás veszélyének van kitéve. A ki sikeres eredményt akar elérni, az vagy fedeles s oldalfalakkal bíró pajtában szárítson, vagy pedig fűtésre berendezett szárító helyiséget használjon. A szárításnál az u. n. szárító cserényeket használjuk, a mely cserények gyalult léczre erősített zsák szövetből állanak. E cserényekre a növény mintegy 4,5 cm. vastag rétegben helyeztetnek el s a különböző igényekhez képes 3—6 óráig száríttatnak.

A szárított orvosi növény zsákokba csomagolva kerül a gyógytárakba, illetve drogistá üzletekbe.

II.

A rozs mint takarmány.

Kalászos növényeink között a rozs annyiban bír nagyobb jelentőséggel a buza felett, hogy azt nemcsak liszt készítésre használ-

hatjuk fel, hanem értékesíthetjük kitünő takarmány gyanánt is. A rozs mint ilyen, kiváló jelentőséggel bír oly viszonyok között hol az állattenyésztés jórészt istállóásra van alapítva. Az istálló tartott állatok takarmányozásánál ugyanis igen gyakran merülnek fel calamitások a takarmányozás helyes keresztülvitele tárgyában; s különösen az őszi és kora tavaszi hónapok azok, melyek bekövetkezése nem egyszer aggodalommal tölti el a gazdákat az iránt, hogy tejelő marhának tejelő képességét hogyan tarthassa fenn. A rozs van hivatva e tekintetben segítséget nyújtani; sőt nem vagyunk, ha azt mondjuk, hogy rozs nélkül korai zöldsztakarmány nem is igen létezhetik. Takarmány-rozs gyanánt a különböző varietások közül legmegfelelőbbnek mondható a Szt.-Iván-rozs, mely a többi takarmány-rozssal szemben azon előnnyel is bír, hogy korai nyári vetés mellett már azon őszőn is kaszálható, a mely a vetés évére esik s ezen kívül a vetést követő évben elég jó magtermést is adhat.

A Szt.-Iván-rozs a talaj iránt nem nagy igényű, termelhető az bármily talajon, de különösen jó termést ad a könnyebb minőségű homokos vályog talajon. Ilyen talajon többnyire zöld ugar után következék, melyet istállótrágyával, vagy még helyesebben nitrogén és foszfor tartalmú műtrágyával trágyázunk meg. Számos kísérlet bizonyítja, hogy ily trágyáknak alkalmazása a termés mennyiségben óriási — kat. holdanként 30—40 mm. — többletet idézett elő. Vetése június derekától szeptember derekáig eszközölhető; és pedig leghelyesebben 12 cm. sortávolságra, kat. holdanként 115 liter mag felhasználásával, vagy esetleg szórva 140 liter mag alkalmazásával.

Ha a vetés június derekán történt, akkor szeptember hó vége felé, vagy október hó elején már bő kaszasállást nyerünk, ugyanez a vetés április hó folyamán még egyszer kaszálható, sőt július hóban, ha az időjárás kedvezett neki, még magra is aratható. Utóbbi eredmény elérésére kívánatos lesz kora tavasszal mintegy 25—40 kg. chilisaletromot elszórni fejtrágyaként, s azt alaboronálni.

köppött habos vérrel egész lényed csodálatos metamorfózis meg keresztül. Csodálatosan mondom. A kinek tüdejéből egy csepp piros vér tapadt a zsebkendőjéhez, annak homlokára a fagyos halál ül. Nem kell nagy megfigyelő tehetség, leolvashatja bárki.

Jolán is leolvasta. Meleg részvétellel szólt:

— De édes Hámory! Mi lette önt. Sápadt.

— Csekélység. A halál jelentette be, hogy kérihetetlenül el akar vinni.

Jolán gnyos mosolylyal nézett az érzélgős fiúra. S magában ezt gondolta: A fiu észvesztően belém bolondult. Kiténő lesz tartalékna.

Igyekszett méltóságos nyugamat színlelni. De mily kegyetlenül nehéz volt az. Az a nyomorult sziszegte fogai között, végsőig viszi a játékot.

S nemének kitünő ügyességével, szinte elkerülve a figyelő szemeket, odaszólt sétaközben egy sugár barna férfinnak, ki egész estén tünetőleg férfiak társaságában mulatott.

— Antalfy t Tehát kérihetetlenül szakít?

— Igen. Nagysád akarta, kérihetetlenül.

A szöke gyermek daemóni volt e perczen, kezeit ökölre szoritotta. Szeme villogott. Az érzelmek egész orkánja viharozott át egész testén, szerencsére a mai tökéletes leánynevelés korában, még ily beszámíthatlan lelkiállapotban sem törtenek botrányok. A lányok manapság kitünő nevelést kapnak.

Pedig Jolánt nagy és elpalástolhatatlan veregség érte. Nemcsak irigylet és szeretetére érdemes lovagját üzte el szeszélyeivel, de ellene legjobb

ütőkártyáját, Hámoryt is elakarta venni a sors. Hámory ugyanis végigrotta a lassu hervadás szomorú idejét. A orvosok önmagukban lemondottak, őt meg Rivieriával, Arcoval, Abbáziával biztatták.

És Hámory lassu agóniájának ezt a modern Golgotháját végig élte. A nyár már Gleichenbergben taláta. A szelid stájeri levegő Magyarországról előtörő fuvalma szepegett fülebe édes ábrándokat. —

Képzletében, mely oly buja a tuberkulózisoknál, egy lány jelent meg. Szép életteli szöke gyermek. A reggeli zene elmosódó accordjai törték csak át az erdők koszoruját. Sehöl senki. És a bölcséleti tudományok profeszora elé a béli víziók rellixe ragyogott.

— Jolán, édes menyországom! — susogta.

Gyöngéden érintettek vállait.

A tanár megrázkódott. Látományai alakot öltöttek. Egy szöke gyermek mosolygott rá, Jolán.

— Gondolta-e, hogy találkoznék? — nyujtotta a leány a vigasztalás balzsamát.

— Boldoggá tett. Eljött, hát szeret. És még mindig nem tett le a dőre álomról? E roskatag emberé akar lenni?

— A leány megrázkódott, de egy mély tekintet a tanárra és belátta, hogy a beteg emberre mindent rá kell hagyni.

— Az ön édes Mihály.

A tanár sápadt arcán kigyult a láz. Mámorosan fogta meg a leány kezét.

Utánam jött?

— Utána.

Leült mellé. Az azurkék égen áttetsző, fehér felhő terült el, mint egy menyasszonyfátyol. Erdei madárkák vígan csicseregtek. A nap a fák galyain megsűrűdött és csodálatosan világitotta be a tanár homlokát. Mint a hogy a szentek glóriáit festik ezredök óta. És mellette valóságos meséket mondott a lány. Beszélt szerelemről, egészségről.

Olvadva, megittasodva, zakatoló tüdővel hallgatta ez a jóhiszemű fiu.

— Milyen szép is lesz az.

*

Másnap a barátok templomában lélekharang szólt. Egy reménykedővel ismét kevesebb. Híre járt, hogy nem közönséges ember halt meg. Egy fiatal profeszor, a kit a tudomány keseregre gyászol.

— Délután a korzón Várady Jolán kissé mosolygva beszélte el lánybarátjának, hogy a fiu mennyire és mily észvesztően belé volt bolondulva, sőt annyi önteltség is lakott benne (a mi igazán nem illik egy profeszornak) hogy azt hitte, ő, Várady Jolán érteke jött a Lázárok ezen egyébként nagyon kellemes furdójébe.

— Hogy is ne, érte. A papa nagyon megijedt egy kis torokkatharus miatt. A torokkatharus pedig afféle képzelte baj volt. Ellenben a nyári üdülés igen jelentékeny sikerekkel járt. A saison közepén már mint menyasszonynak gratuláltak az irigységtől pukkadozó barátjának.

Verner László.

Ha pedig a vetés szeptember hó folyamán történnék, akkor április hó elején nyerjük az első kaszálást, a melynek befejeztével a Szt-Iván-rozs még magnyerésre szolgáló sarjuhajtásokat nevel.

Nagy könnyűségére szolgál a Szt-Iván-rozs termelése tekintetében a gazdának az is, hogy tenyész ideje alatt ápolási munkálatra nem szorul. Elvetésétől letakarításáig semmi gondunk sincs vele. Nem akarjuk azonban ezzel azt mondani, hogy az ápolási munkát egyáltalán nem tűri, sőt ellenkezőleg, ha a szeptember hóban lekaszált Szt-Iván-rozsot kora tavasszal megfogásoljuk, az csak előnyére válhat, feltéve azt, hogy a talaj nem tulságosan homokos.

A szt-iván-rozs letakarításával késkedni nem szabad, mert elfásulhat, megkeményedhetik, ráér pedig az ily elfásult takarmányt az állatok nem szeretik.

Termés eredményül kat. holdanként 130—160 q zöldtakarmányra számíthatunk.

III.

Védekezés a szőlőperonoszpora ellen.

A szőlő peronoszpora betegsége az idén nagyobb veszéllyel fenyeget mint más években. A rendkívül nedves, esős tavasz igen kedvezett a spórák kifejlődésének, miért is ott a hol a rézgáliczsal permetezést kellő időben nem alkalmazták, attól lehet tartani, hogy a különben szép szőlő termést tönkretesz a peronoszpora.

Pedig e betegség többnyire nemcsak az évi termést pusztítja el, de káros hatással van a következő év termésére is, sőt ha több évben egymásután lepi el a szőlőt, az teljesen kipusztul ép úgy mintha a filoxera pusztította volna el.

Nem lehet tehát eléggé ajánlani, hogy e betegséggel szemben a legerélyesebben védekezünk. A permetezés, a mennyiben azt május végén vagy június elején elmulasztottuk volna, még most sem lesz eredménytelen, bár teljes védelmet most már biztosítani nem fog, de mégis megmenti a szőlőt a végpusztulástól, mert a baj legvehemenssebben július augusztusban szokott fellépni.

Permetezésre tudvalevőleg rézgálicz és mézkeveréket szoktunk használni, s kizárólag ez az a keverék, a melylyel szőlőinket a peronoszporától megvédelhetjük. 100 kg. vízhez 2—3 kg. rézgáliczot s ugyanannyi mézet keverünk s e keveréket száraz időben permetezők segítségével juttatjuk a levélzetre. Kiváló gondot kell azonban fordítani a rézgálicz minőségére, annnyival is inkább, mert a többnyire külföldről bejövő rézgálicz silány minőségű, kellő védelmet a növényzelenek nem nyújt, avagy annak ártalmára is van. Nagyobb mennyiségű rézgálicz beszerzésénél mindenesetre hazai megbízható gyáraknak kell előnyt nyújtani, a minő pl. a »Hungária« kénsvá és vegyi ipar részvénytársaság is Budapesten.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ő Felségének** születésnapján Csáktornyan a középültekre kitűztettek a magyar nemzeti zászlók, a plébánia templomban pedig ünnepi mise és Te Deum tartott. A misét Horváth Lajos exprovinciális s házfőnök szolgálta fényes kíséret mellett. Czompó Andor kántor áldozáskor a király-hymnuszt, mise végén a magyar nemzeti hymnuszt énekelte. A misén jelen voltak: a kir. bíróság, a közigazgatás, a különféle tanintézetek, kir. postai-

hivatal, grófi uralodalm, adóhivatal, pénzügy-örökség, csendőrség stb. hatóságok és hivatalok képviselői, kik alattvalói hűséggel foglalták imáikba a legalkotmányosabb király nevét, kit az Egek Ura népeinek boldogítására s a haza örömeire sokáig tartson meg!

— **Az izr. imaházban** a király Ó Felsége születésnapján d. e. 10 órákor isteniltisztelet tartott, melyen Schwarz Jakab rabbi határos hazafias beszédet s imát mondott. Az énekar dicsőretré méltó készült-séggel physharmonium kíséret és Balogh Mór kántor vezetése mellett egyházi és hazafias énekekkel emelte az isteniltiszteletet.

— **Ezüst mise.** Schadt István miksavári esperes-plébános, egyházmegyei tanfelügyelő f. hó 24-én mondja ezüst miséjét a miksavári plébánia templomban.

— **Kinevezés.** A kereskedelmi miniszter Göncz Árpád csáktornyai születésű, jelenleg kolozsvári posta- és távirada-titkár tanácsossá nevezte ki.

— **Kirendelés.** Hasza József perlaki áll. tanító a közokt. miniszter urnak 40.382. sz. rendeletével szeptember 1-től egyelőre a jövő év február 1-ig az újpesti áll. iskolához rendeltetett szolgálatra. Helyettesül Szupits Marika övönő — ki a múlt évben is működött már itt e minőségben — rendeltetett ki.

— **Dicsőő okirat.** Balazsics József helybeli csendőrmestert a kerületi csendőrpáncsokosság a közbiztonság érdekében kifejtett buzgó szolgálataiért elismerő okirattal látta el.

— **Kirendelés.** Medved Lajos helybeli szolgabíró-sági díjnok az üresedésben levő bottornyai körjegyzőséghez helyettes jegyzőnek rendeltetett ki.

— **Névmagyarosítások.** Vreszk Mihály helybeli születésű, jelenleg szombathelyi lakos a magyar államvasutak alkalmazottja családi nevét Váradi-ra, Rosenfeld Adolf légrádi lakos pedig Moldovány-ra magyarosította.

— **Hymen.** Banelly Vilmos perlaki kereskedő f. hó 22-én tartja esküvőjét Szombathelyen néhai Barsch Henrik volt perlaki vendéglősnek kedves leányával, Irénnel. Az egyházi áldást d. e. 11 órákor a püspöki templomban fogják elnyerni. D. u. fél 3 órákor a boldog pár néhány napi tartózkodásra Budapestre utazik.

— **Pályázat.** A csáktornyai járás állatorvosa elhalálozása folytán ezen állás üresedésbe jött. Pályázni lehet rá f. hó 31-ig. A folyamodványok dr. Jankovich László gr. Zalamegye főispánjához küldendők be.

— **Megszökött beteg.** Lisziák Joachim trachomás beteg a perlaki kórházból, meguntván az ottani egyhangu életet, elszökött.

— **Lopás.** Wohlner Márk helybeli izr. templomszolgája karára f. hó 13-án éjjel ismeretlen tettesek 2 kövér ludat loptak el.

— **Áthelyezés.** Galambos Ferenc bánok-szent-györgyi csendőro hasonló minőségben a helybeli csendőroshöz helyeztetett át.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** A megyei közigazgatási bizottság augusztus havi ülését Cserfán Károly alispán elnöklété alatt f. hó 9-én tartotta. Az alispáni havi jelentés helyeslőleg tudomásul vétetett. Előterjesztett a szakelőadók javaslatai alapján egybe-állított és a miniszter elnökhöz intézendő féléves jelentés, melyet a bizottság elfogadott s annak felterjesztését elrendelte. A közigazgatási bizottság tárgyalta a vármegye alispánjának terjedelmes indokolása alapján a jövő évi megyei uffentartási költségvetést és azt — figyelemmel a járási utbizottságok részéről tett egyes javaslatokra — meg-

állapította. — Előterjesztett a miniszter le-irata, mely szerint a közigazgatási bizottságnak kérelmét a zala-egerszegi helyi érdekű vasutak menetrendjének czélszerűbb beosztása tárgyában — figyelembe nem vehette. A közigazgatási bizottság újabb előterjesztést tesz a fenálló baj gyökeres orvoslása tárgyában. — Kir. tanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy ez időszakban a dobrownaki, bagonyai, cserencsői és bellatinczi vendvidéki fűrésziskolázási ügyeivel foglalkozott és pedig részint újabb állomások szervezése, részint államségélyek igénybe vétele — vagy iskolai csatlakozások rendezésével.

— Bellatinczon az előjárósággal egy oly kisedvoda szervezéséről értekezett, melyben a vendvidék viszonyainak megfelelő, úgy az állandó, valamint a nyári gyermekmenedékházak vezetésére alkalmas egyének képeztessenek. — A kiküldött bizottság jelentése az évöldös korpótlékoknak államségélyvel fedezésére reá utalt községekről előterjesztvén, a közigazgatási bizottság, figyelemmel az államségélyre utalt esetek szigorú elbírálását czélzó 1898. évi 46.527. számú körrendeletre, a kiküldött bizottság által javaslatba hozott és teljesen felszerelt kérvényeknek azonnal való felterjesztését elhatározta, a házagosak beküldött pedig a gyors pótlásra felhívja; az indokolatlan esetekben az iskola fenntartó kérvényének fel nem terjesztéséről értesíti és felhívja, hogy a tanítót az 1893. évi 26. t.-cz alapján megillető évöldös pótlékot saját pénztárából ki-szolgáltassa. — Az arvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói karnál június hó végén hátralék volt 15.395. július hóban beérkezett 3.663, összesen 19.058 ügydarab, melyből július hóban elintézték 4.505 dbot s így július végén hátralékban maradt 14.553 ügydarab. — A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint július hóban a vármegye területén egyenes adóban befolyt 133.274 fjt 16 kr. Július végén hátralékban maradt összesen 3.415.720 fjt 29 1/2 kr.

— **A jó testvérek.** Czuppon Károly és Eerecz, gelsei lakosok és jó testvérek, akik nem rég jutottak örökségükhöz. Az előbbi ismeretes vererekő természetéről s nem egyszerűen illa már meg ennek a levél. Oly alaposan azonban még alig hagyták helyben mint aug. 1-én reggel a saját testvére. Ugyanis az örökségen még meg nem osztokodván, közösen aratták és csepelték termésüket, 2-án reggel a szemem osztokodni akarván. — Károly, az öregebb testvér, öcscsét, Ferenczet meg akarta csalni. Erre összeveztek, minek az lett a vége, hogy Ferencz szekere-czével összevagdalta bátyja homlokát, aki a súlyos sebesülés folytán igen sok vért vesztett, ami azonban nem gátolta abban, hogy sebeit maga össze ne varja, s csak aztán ment orvoshoz.

— **T. olvasóink** szíves figyelmébe ajánljuk H o l z e l és H a c k e r elsőrangú férfi, nő és gyermek-czipóraktárát (Budapest, VII. Erzsébet-körút 58., a Royal szállodával szemben) hol a legdivatosabb és legjobb minőségű czipők állandóan nagy választékban, szelid, tartós kivitelben jutányosan vásárolhatók.

Felelős szerkesztő: **MARGITAI JÓZSEF**
Segéd-szerkesztő: **ZRINYI KÁROLY.**
Kiadó és lapulajdonos: **FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).**

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovce.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznanne pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svako nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broj: koštaju 10 kr

Obznanne se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Dojna koza.

Poznam jednoga premožnoga varaškoga gospona, koj kad letni dob dojde i s obiteljom svojem se ljetovati spravlja, za prvu brigu drži, da obitelji svoji dobru dojnu kozu priskrbi. Znato je, da varašćani, koji posle svoje v pozaprtah stanah obavljaju i kad na vucicu dojdou, opet su prisiljeni onoga stišnjenoga lufta podihavati, koj je već po varaših poznat; pak zato po letnih dobah na sela, ali med brege ideju stanuvat. Rogovata marha po celim orsagu su betežna na plućah i tak sigurno je, da taj beteg po mlēki lahko v človeka zajde. Nega prilike, da bi koza toga betega imela, pak zato i oni, koji su na prsah betežni, pijeju kozinu mlēku. Zato čisto pravu dajem onomu otcu, koj, da na seli osjegura zdravje svojeh sinov, kozu si pribave. Dojna koza čez leto daje toliko mleka, da cenu svoju nazaj povrne.

Jedno-drugo budem pripovedal od te stvari.

Koze su troje fajte: europejska, azijska i afrikanska koza. K nam se s oneh bregov splodila, koji od nas na zapad stojiju, koji štajersku i švajcku zemlju zakrivaju. Visoka mesta ima rada, pak zato takve paše, na koje ovce ili marha poleg visočine nemreju zajti, za koze moči hasnovati. Drugo dobru stranku ima koza, da njoj trave ne škodiju. Jesu takve trave, koje su giftne i marhu

moreju vmoriti, kozi niti tēlu niti mlēku ne škodi.

Afrikanska koza je puno menjša od naše. Z njezine kože delaju naši rukotvorci dragoga safijana, koj jako lepo igra za obuču; koji su na jezero-letnoj izložbi bili, mogli su dosta videti na nogah banderialistiš.

Iz Azije najznameniteša koza je Angora zvana koza. Jako finu dlaku daje i puno mleka. 1855. leta su ju k nam probali ploviti. Istina, živela je pri nas, ali dlaka njoj je ne bila već tak fina, kak v Aziji. Kvar, jer pod vremenom bria do 4 funte dlake fine pušča sebe, z koje delaju ona fina sukna. Ravno tak je glasovita »chachimir« koza, koja davije onu dlaku, iz koje delaju drage kašmir rubce.

Koza rada pohodi vrte. Mlēko njezino je lahko i hranljivo. Kojim zeludec boli, je pravi blagoslov kozino mleko. Deca, ako se privčiju na kozino mleko, niti se ne dotekneju druge mlēka. Znamenito, du na Alföldu nekoja gospodska obitelj hasnuje kozu za dojinju, gde je premalo materske mleke. K njezinimi cecki privčeno dēte na fletnoma poče rada imeti, z med drugih decah ga prepozna, rado ga koji, i vidljivo se veseli, ako dēte pri njoj ceca.

V Erdēlskom tečnoga sira delaju s kozinoga mleka. Pri kozi ravno tak treba gledati dojevnu sposobnost, kak pri kravi. Glavna pozornost da gledimo na formu vimena.

Vime da mehko, veliko bude i cecki jednako dugi.

Kozinoga gnoja moči hasnovati. Gnoj njezin je tuliko vrēden, kak mladinski gnoj. Zdržanje puno ne košta. Ili na pašu ju pustimo ili pak v štali držimo. Po Slavoniji je koza siromaškomu puku krava. Pak zaisto i tak barataju žnjom, kak s kravom. Hraniju nju s lušćenjem, zeljovom listjem, droždjom, melom, šrotom, posejama i s listjom. Hranu polejeju s čavum. Poleg takve hrane na tjeđen 10—12 litrov mlēka daje.

Dakle koza je ipak hasnovita jedno za gospodarstvo, drugo pak za zdravje. Vnogo krme dojde pod kvar, to sve moči pohraniti s kozum. Dakle malo troši, ali više da čudnovato, da ravno prosti puk, komu pak najboljšega hasna bi dala, se nestara žnjom i nju si nedrži.

Kak moremo dobiti dobro sēno.

Za korist odgoja domačeh živinah treba, da se obrinimo za dobru krmu. Jer čim već i bolšu krmu imamo, s tem bolje moremo osigurati zdravje i vrlo jako razvijanost, živine i zotim uspeh odgoja. Dobro sēno čini temelj onomu, da polje nam je moguće dobro roditi. Jer ako je dobro sēno i živina se dobro more hraniti; ako

Z A B A V A**O mazanju.****II. Kada nevalja mazati?**

Već sam prije napomenul, da mazati, nije uvijek dobro.

Zamazana šupla glava nije nigde obljubljena, a nečistomu zamazancu, koj ima zamazano lice i ruke, te nosi štumfe i cipele iz blata, a k tomu cilu godinu okolo hoda u zamazanoj odeći, takovomu se ljudi, koji nešto do čistoće drže, opravdanom ogavnošću svigde radi ugibaju.

Je, nekoga namazati, to je znak vremena. Baš nije pogibeljno nekoga namazati, ako to u šali biva, ako n. pr. prvoga Aprila koj dijak nekoga u apotheku pošalje po litru pužve krvi, ili k-mesaru po kilu muhinih moždjanov. Takovimi prigodami neću nikaj reći proti namazanju, jer je to sve samo šala, koja nemre nikomu škoditi; samo toliko ipak i ovdje valja, da dotični namazani mora šalu razmeti i koncem konca se i sam sa ostalimi skupa smejati.

Ali ako je namazanje u trgovini i prometu »athut«, ako se svakom prilikom moramo bojati, da za naše dobre novce zločestu robu dobimo, ako se židov i kršćenik nat-

jeću u tom, koj bu kojega prije i bolje namazal, ako skupe čizme za četrinajst dni postanu luknjaste, jer su miesto iz dobre kože iz beleša načinjene, ako nam seljak miesto mlēka bielo pofarbanu vodu, a miesto vrhnja iz biele mele žlihtu proda, ako krčmar od prevelikog strahopočitanja prama kršćanskoj vieri i od prevelikog štovanja prvog sveta šakramenta, samo kršćeno vino toči, jer se tobože bez krsta nije moguće spasiti, ako u oštarijskoj kuhinji miesto zajcov macke čvrce i. t. d. onda takovo namazanje i takove mazitelje nek on črni odnese i svojoj babici je nek proda, ako ju bu mogel time namazati! — Zlo i vrlo zlo je mazanje, ako netko hoće raznovrstnimi prikazi iz črnoga bielo, iz grbavoga jednako, iz nepravde pravicu načiniti. Prikazi jedino liečniku nikaj neškode, i to već potvrđuje latinsko prirečje: »Praesente medico nihil nocet.« Dakako, da su to nekoi latini prevodili na hrvatski ovak: »Gde je liečnik prisutan, neškodi (zdravlju) ništa«. Ali ja, koj sam takaj još iz one stare škole, kad je latinski jezik još bil u cvietu, anda prilično dobar latinac, sam to na hrvatski prevodil ovak: »Prezenti liečniku nikaj neškode.« Anda prikazi se nikomu drugomu, izvan liečniku, nesmeju davati.

— Žalibože ima još i danas ljudih, koji sa prikazi iliti mazanjem hoću sva vrata otvarati.

»Mazanje« — misle oni nemekša samo kozu nego i ljude, pak onda: »Prikazi nevrjedjaju nikoga«. — »Tko dobro maže, dobro se i vozi.« — Namazana kola lahko idu.

Tu si zabrinuti otac utvara, da će svojega sina od assentacije izbaviti, ako doktoru kaj u ruku porine, jer on će onda za to pri viziti na njegovem sinu falingu najti te ga spustiti; tu misli nekoj prevejanec, da ako fiskališu ruke namaže a sudcu usta, da bu onda iz njegovoga gnijiloga processa odmah friški postal; tu pošalje nieka mati gosponu školniku korpicu jajec i jednoga kuglufa i onda ni malo nepodvoji, da njezin mali sećkar, koj je do sad uvijek bil prvi od odzad, od sada poslie izdašnog mazanja, bude prvi od spreda; — tu vodi netko dvo-nožno tele desnom rukom, a četverožno lievom u gymnazium, i misli, da bu ono četverožno tele načinilo ono dvožno doktorom ili svećenikom. Ovakova mišljeja i čini izbadjaju iz trojega, najme: iz neznanja, drugo iz zločestoće i tretje iz potmajnosti.

Medjutim mnogi ljudi nemisle nikaj zla, kada hoću sudcu ili navučitelju kakov prikaz načiniti. Oni bi najme radi bili onomu,

se dobro hrani, dobroga gnoja da. Dober gnoj je na hasen poljam.

Dakle to je pitanje, kak moremo dobro seno predstaviti? Na ovo pitanje bi najviše gospodari ov odgovor dali, da dobrota sena najviše od narave, a osobito od vremena visi. Ali stvar ipak tak nestoji. Istina, da narava i vrème jako uticaju sponobu sena, ali zvan toga i zvanjske okolnosti su ne s najmenjšim uticajem na sponobu sena.

Ova prva okolnost je, da kakva bilja zberemo k sastavanju trave. V ovim ugledu su najviše težkoće. Ako gdo novu senekošu predloži, v najvišem slučaju se k trgovcu zrnjam obrne za navuk, da kakva bilja seme bi zel za senokošu. Trgovac daje navuka, ali nega va njem zahvalje, jer on vu tem ravno tak slabo more dati navuka, kak on, koj jošće v tem poslu malo znanost ima. K senokoši potrebne trave sam gazda mora znati. Najprije najde odgovora v oni travi, koja poleg na divjom raste. Ako ova bilja sème kupi, onda je priskrbel si dobru krmu. Dakle za krmu je najbolša ona trava, koja sama zraste po pašah.

Ali to samo nije dosta. Prvo je, da gazda pripravi dobro zemlju za senekošu, a ne samo zasejati seme. Zemlja se pripravi svakojačkemi gospodarstvenimi sredstvi. V jesen se gluboko podorje zemlja, a na protuletje pak prije nego bi se sejalo, se mora zdrobiti zemlja. Poleg onoga gnoja, koja z štale zide vun i moramo v obzor zeti umjelnoga gnoja. Jer štalni gnoj sam nemože dati sve ona hranjiva, koja bilja potrebuju. Brazde za vodu doli vpeľavanje moramo napraviti, krtovce kupe razširiti. Po protuletjah pobraniti moramo senokošu. Jednu, da drače vništimo, mehina čistimo, da korenje podrapamo i stim presilimo bilja, da jače i širje raste.

Ako ova dela od leta, do leta zvršimo, gnojimo, onda budemo imali dobru krmu i dobro seno.

Tantalus.

koj im je kakovu uslugu učinil, zahvalni, dapače mnogi još živu u onih liepilih i dobrim (!) starih vriemenih, kada je gospon školnik nešto manju plaću imal od občinskoga kanasa, pak je onda s putom na plećih ili košom od hiže do hiže, od kleti do kleti si ziveša skup kveštali i ovak svojemu stališu nedostojno životarili moral. Iz toga si svaki more izvoditi, da je školnik u ono vrieme od naprasitih, gizdavih i bez srdca ljudih bil zahitavan i mržen, a od plemenitije čutećih milovan i almuštvi podupiran. Tko tu školničku nevolju hoće poznati, neka čita ganutljivu pripovest u nemačkom jeziku »Jung Stillings Leben«, a može ju v svakoj knjižari za 30 krajcara kupiti.

Takove dobro misleće ljude, koji pri tom niti nesanjaju, da bi tim nameravali koga podmititi, je morati liepo podučiti.

Makar su i plaće za sadanje skupa vriemena baš na ošpitno zračunane te im malo povišenje nebi baš nikaj škodilo, zato ipak hlava Bogu nestoji tak zlo, da bi ivle štedljivi činovnik se na almuštva stranakah vezati moral, izuzev izvanredne nesretne slučaje. *Zato zakoni propisuju, a to punim pravom, da ni jedan činovnik u svojem službenem svojstvu nesme od strankah prikaze prijemat, jer samo na*

KAJ JE NOVOGA?

Svečanost.

Vu cĕlim orsagu svetkuvali su 18-ga o. m. rodjenju Njegovoga Veličanstva apostolskoga kralja I. Ferencz Jozsefa. V cirkvah bili su Te Deumi, millioni i millioni izmed Njegovih podanikov molili su se Gospodinu Bogu, naj ga vnhogo letah za sreću domovine poživi!

20-ga o. m. su svetkuvali spomenek prvoga kralja Magjarskog orsaga, svetoga Štefana, koj nam je našu lĕpu domovinu do kraja priskrbel i pri našem narodu kršćansku veru vtemeljel. Jezero let bude tomu, da je počel sv. Štefan kralj vladati i za svoje velike čine od rimskoga oca pape ime apostolski kralj i svetu kurunu dobil, a potlam sveti postal. Njegova sveta desna ruka je i den denes čela, koju herceg primaš vu Budapešti s velikom prošecijom i paradom svako leto po Budimu pokaže puku i občinstvu. Kurunu njegovu pak vu kraljevskim gradu Budimu i den denes čuvaju stražari kurune.

Vužlgajuća strela.

Prošli tjeden je pri grof Festetics Tassilo, v Ujmajor zvani pusti strela v jeden veliki stog vudrila. Ognjogasci z Keszthelya su se na fletnomu žišli pri ognju, ali stoga su već ne mogli obraniti, jer je cĕli jeden plamen bil; branili su dakle druge poleg stojeće stoge. Kvar je 1800 frte. Zgoreti stog je bil osegurani.

Vtopili su se.

Od više stranih orsaga čujemo glas, da se v vnhogih mestah pripetila nesreće okolo vode-tojest, da su se vtopili; ali kak bude-mo vidli, v nesreću je svaki sebe poleg svoje nemarljivosti i lehkoičinul. Nemcsik István s Kisujszállása je s nekojimi pajdaši na biciklu k rĕki Tizsa otišel, da se kupa. Med kupanjem je pajdašem svakojačke produkcije kazal; nazadnje se zavaddal, da triput ta i nazaj bez poćinka preplava vodu. Dvaput je i srećno preplaval, ali tretjiput, na sredini vode ga je krĕ prijel. Nemcsik je za pomoć kričal, ali pajdaši su mirno

gledali, kak se prehitu dvaput-triput v vodu. Kad je već ne došel gori, su se prestrašili i išli na pomoć, ali vre kesno.

V Mohácsu se Bátaszĕki István 18 let star zidar kupal v Dunavi. V jeden forgov je zašel, odkud je ne mogel vun zajti. Za pomoć je vikal, ali dok su mu na pomoć došli, vtopil se. Telo su još ne našli.

V Pázmáнду se kupala jedna 18 let stara devojka. Med kupanjem se posmeknula v jednu gluboku jamu. Vrtlarski slugi i koji su se v ovim vremenu tam kupali, su to v pamet zeli. Jeden zmed njih je išel na pomoć devojki, ali skorom, da bi se i on vtopil v oni gluboki jami, kam je nesrećna devojka opala. Pajdaši su ga s velikum težkoćom koma oslobodili od sigurne smrti. Ali devojka je s življenjom svojem platila kupanje.

Žabu je pogutnola.

Brankovics Mihály mlada žena s Csalm občine poleg Mitrovicze je z vrća vodu pila i med tem toga i jednu žabu, koja je znenada vu vrĕ skočila, pogutnola. Žena je omedlĕla i skup opala, samo težko su ju mogli k sebi nazad dobiti. Ali žena čiduje, stabeša i betežna je počela biti i uvek se tuzila. Batrivili su ju, ali zabadava, žena si je v postelju morala lećti. Doktora su zvali, koj je žabu s ženskoga šinjaka zvadil srećno. Čudno, žaba je 14 dane bila v požaraku, pak njoj je nikaj ne bilo. Žena je ozdravila. Doktor je žabu v špiritus del.

Vužgal si je svoju hižu.

Petko Antala z Szaboles, je jako razalostil ona misel, da samo još jeden den ima pravo biti v svojem stanju, onda pak s praznimi rukami, a još s praznešem žepom mora oditi po svetu. Sve su mu zliciterali. Zadnju noć si je premislil nekaj. Krova od hiže je vužgal, i poleg toga hiža stalum skupa je čisto zgorela tak, da v jutro samo jedno černo mesto su našli. — Proti Petku su tuzbu podigli.

Cirkveni razbojnik.

V Ujvideku je Vorkies Izidor štacunarski pomoćnik, po lehkem putu hotel k penezom dojt. Jeden dan je otišel v amensku

taj način može u vodjenju službenih stvari podpuna nepristranost vladati.

Tko anda činovniku nosi dare, taj ga kani zavesti, makar i nepromišljeno, na pristupak zakona, koj bi ga pod stanovitim prilikami i odošajji mogel i službe lišiti. To pak dobri ljudi ipak nezele, pak budu stoga, kad je čoviek o zakonitih posledicah radi mite podučil, svojih sedem sliv doma u ormaru ostavili, a time budu onomu, komu su tobož hoteli veselje učiniti, velike nepovoljnosti i neprilike prišparali.

Žalibože ima ljudih i to ne mali broj, koji dobro znadu za malovriednost svoga čina i dobro znadu, da ako činovnik mitu vzeme, postaje krivcem paragrafa, koj to zabranjuje, pak oni ipak nastoji raznimi prikazi i mitami svoj nevaljani cilj postići. Ovakovi ljudi neimaju nikakove čudorednosti te su i drugim ljudem pogibeljni. Oni u svojoj crnoj duši misle: »Jedna ruka drugu pere«.

Ali pravedan čoviek znade, da u takovom slučaju jedna ruka drugu nepere, nego oblati.

Ovakov onda čoviek pravice si u tom slučaju nepromišljava dugo, već tomu Janošu Mitiću pokaže onu veliku luknju, koju je za takove prigode tesar da svakoj kući napravil i kroz koju se nutar i van hodi.

Takovo postupanje i još oštrije se preporuča proti onim bezdušnim mazaćem, koji nastoje jednoga siromaskoga činovnika podmititi, čiji kruh uslied toga jer ima mnogobrojnu obitelj zdržavati, više visi, nego li bi ga zirala svojim dugim vratom mogla dosegnuti, i koji to čine samo, da tim siromaka činovnika zavedu i u svoju vlast predobe, te ga konačno, ako im se onda cĕli nepovda u njihovu nevaljanu stvar, skvare.

Jaj si ga onomu, koj takovim vragom u ruke dospe!

Proti takovim skušateljem je najbolje sredstvo batinu okrenuti i nje samo pred sud staviti; jer zavedenje činovnika na zlorabu uredovne vlasti je zločin, i to ne mali, kak si to svaki u kaznenom zakonu prećleti more. Koj pak bi to moje pisanje za kakovu šalu držal, pak bi uzprkos hotel službenu osobu podmititi, njemu bi se moglo dogoditi, da bi mu državni odvjetnik pri sudbenoj razpravi dotičnoga paragrafa pročital, a onda bi mu bilo prekasno, makar da bi se i za svoj zamazani čin požalual.

I baš bi im prav bilo tim zavedaćem i mazaćem, ako bi sami jedno malo u mazalo dospeli.

A sad pak mislim, da sam o mazanju dosta govoril. Mozbit moji vriedni čitatelji

crkvu i tam se skrili. Kad su večer crkvu zakleuli, odprli je kase v cirkvi i peneze spobral. V jutro je mirno suknot vuv z cirkve. Drugi večer je opetuvat toga čina v katoličkoj cirkvi i srečom. Nato je tretjiput probal sreču. Kad je večer zvonil zvonar, se opet potegnul v cirkvu. Komaj da je zvonar, otišel, več je počel svoje delo. V kmici je šibice vužigal, i tak je delal. Vužiganje šibicah mu je nesreča bila. V susedni pekariji su to v pamet zeli i odmah redarnika zvali. I tak su i tata vlovili, koj je valuvat svoje tatbine.

Kača ga je vgrizla.

Klepács Peter z Deméntalu je jagode išel v šumu brat, vu tem toga ga jedna kača na nogi vgrizla. Roditelji nisu ze z početka puno starali, ali vezda mu je čela noga već otekla.

Poroba na jedni pošti.

V Zalaškí su porobili pošarski ured. Tati su po noći uredna vrata rezbili, čeli ured spreiskali, zatim su na kola metnuli »Vertheim« kasu i jednoga stola, pak v blíznu šumu odpeljali; ovdí su onda s najveksnom mirnostjum odprli kasu. Porobu su v jutro zeli v pamet, kad ob 4 vuri bi morala pošta oditi. Redarstvo je odmah počelo iskatí i jednoga su već vlovili. Zadravec Vince s Muraszombata se zove razbojnik, koj je mašinista. Zadravec je već triput bil kaštiguvan zaradi porobe. I vezda su našli vno go željeza pri njem, s kojimi je vrata i ključenice gori zrgal.

Nesrečni trgovec.

Vnogi su već nesrečni postali poleg toga, da su probali onda na vlak skočiti, kad se već on genul z mesta. Tak je zhodil Thein József trgovec z Budimpešta v Szolnoku. Zakesnil je malo vlaka, pak je za njim bežal. V zadnju kupěju se pograbil, da gori skoči, ali tak nesrečno, da je dolí opal i ves se skupa potrl.

ipak u ovom, na to rekuć, poučnom spomenku, najdu koje zrno ozbilnosti, koje bi bilo vredno dalje promišlavati. Ako izbilja najdu, veseliti će me, jer ću onda i za povoljan sud o predležecem pisanju biti siguran i nedvojim, da će mi svaki rado priznati, da nisam samo jednostavna »mažiknjiga«.

Sretan slučaj.

Stražemešter pripoveda dogodjaj: »To je ipak skoro neverojatno, kakovu jakost ima hitac iz naše sadanje nove puške. Onomadne se je baš pod obedom jednomu Gfreitu u podrumu slučajno puška spružila. Kugla je prodrila boltu, zatim je doletela prizemno kroz pod u sobu kasarne, prodrila je željeznu traversu, preletela kroz strop prizemne sobe u prvi kat i bila bi Bog zna kakovu nesreću počinila, da nije na stolu ležal jedan hleb profunta. U njem se je zaustavila.«

Moći je vierovati.

Sudec: Kak se zovete i odkuda ste?
Seljak: Finček Miška iz Tuškanovca.
Sudec: Kaj nije lani jednoga Finček Mišku u Tuškanovcu strela ubilu?
Seljak: Je, ali taj nisam ja.

Em. Kollay.

Ogigtane svinje.

Beke Ferenczu z Zala-Szántó su prošli tjeden tri tuste svinje prešle. Živinski doktor je nje previzitiral i konstateral, da su svinje ogigtane. Kvarnik je odmah javil to redarstvu, koje je na kratkoma v határu vlovilo dve ciganice imenom Kolompár Pola i Mari. Prepoznale su, da su svinje od njive ruke bile ogigtane misleć, da onda verkjene one dobiju. Ali su se vkanile, jer mesto svinje su sad rešta dobile pri keszthelyskim kraljevskim sudu.

V loncu skuhano děte.

V Nagyszalonti je Gál Mária bažolja kuhala za obed. Drobná deca su se v kuhnji okolo nje obračala. Kad se bažol skuhal, dolí je zela velikoga lonca iz ognja, i nakla ga dela hladit. Matí je na posel odišla, a deca su pak s veseljem skakala okolo lonca. 2 let star dečec, Lajos je na moge stal, da vidi, kaj je to v loncu. Brat ga je vu tem toga pošiknul tak, da je děte s glavom se vu vrelu juhu prehitilo. Doklam je matí zvan sebe do njega došla, malo děte se je vre tak sparilo, da za par minutah je vmrlo. Mater su zatužili zaradi nemarljivosti.

Od straha je vumerl.

Koresok Mihály 13 let star dečko je kak kanas služil pri jednim gazdi iz Csabe. Jedno jutro se na njega metnul marosec, na šinjaku i stegni ga vgrizel. Z teška se oslobodil i zavlekel se do hiže. Ali kad si je rane zaglednul, prehitil se i vmrlo. Velika preplašivost ga je odmah zaklala.

Nebrižljivi roditelji.

Gjurgjó Gáspár i žena s Ólécz, su žito vejali na dvoru, deca su se pak v kuhnji igrala. Jeden je bil 4, a drugi poldrugo let star. Stareši je nekaj delal okolo komena, na kojim se već vrela voda. Čukne lonca i s kropom se polejal. Na grozovito vrišćanje su stareši dobežali v kuhnju: děte odmah odnesli k doktoru, ali zabadava. Osem dni se strašno mućilo děte, doklam je vmrlo. — V Módosu je Damjanov Ilia mlatil na dvoru. Dve leti staro děte se igralo v kuhnji. Najedenput je vlihnulo. Matí ga ide iskat i našla ga v jednim velikim čeburu, v kojim je voda stala. Doktor je samo smrt mogel konstaterirati. Izragu su podigli proti roditeljam.

Dva smrtni sudl.

V Eszékú je sudbeni stol na smrt ob sudil Cosic György i Abramovic Marijan kanase, jer su si pajdaša zaklali. Horváth István kanas je od ovih dvuh jednu malo vrednu sviaju vkral. Zato su ga počeli s nabitami revolveri naganjati i na njega strelati. Petput su na njega strelili i Horváth se prehitil. Prije, neg bi ga do kraja strelili, Horváth je ruke sklopil i tak prosil, da se naj smilujuje za njegve dvoje male dece. Ali Abramovic se nije smiloval, na petnajst korakov je nesrečnoga strelil. Sud tak glasi, da prvić Cosića, a za njim Abramovica obesiju.

Dobre žepne i stěne vure za fal cenu moći dobiti pri Pollak Bernatu vurararu vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravek za fal cenu.

Pěsme.

(Složil: Perger József.)

I.

Ružicam.

Da bi ove ruže male
Za pol srca moga znale,
Zlevale bi suze koje,
Da ublaže jadi moje.

Ah neznadoh! ah neznadoh!
Kaj je uzrok momu jadu?
Samo onu jedna znade,
Koja srcu bol zavdade.

V goricah se put moj vije,
Dot se puši Mura rije.
Svud te iščem pod nebesi
Uzdah navek pita, gdje si?

II.

Sinoć si meni rekla.

Sinoć si, meni rekla,
Da ljubiš samo mene.
I da mi srce vene
Jer sam ti vėran drug.

Ružu si njemu dala,
Spomenek taj vu tvoje
Na njoj ti mala hvala,
Otrovan lek vu njoj.

Slušajte vuha moja:
Gora zgorom govori.
Da moje srce nikad
Za tobom plakat neće.

Zakaj bi ja tugoval?
Bila si ti nevjerna,
Si krv mi srca pila,
Da skoro padem v grob.

III.

Oj Morje duboko.

Oj morje duboko,
Sve moje radosti,
Po tebi meni plovi,
Cvet moje mladosti.

Nemogu od milja,
U more gledati,
Mornare hoću pitat,
Za moga dragoga.

Vi mladi mornari,
Kažite vi meni,
Kud i kam je otišal
Moj mili sudjeni.

Otišal na more,
Kupovati robe,
Skoro bude se vratil
K miloj domovini.

Golube pitomi,
Nemoj ni divljati,
Jer bude došlo vreme
Da češ se kajati.

Ružica rumena,
Vu srcu sadjena,
Piši mi jeden listak
Od naše ljubavi.

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

Gabona árak. — Clena žitka.

1 m-máza.	1 m-cent.	frtlól	frtig
Buza	Pšenica	8:30	— 8:50
Zab	Zob	5:50	—
Rozs	Hrž	5:50	— 6:00
Kukoricza uj	Kuruza nova	—	—
» » ó	» stara	5:70	—
Árpa	Ječmen	5:50	— 5:80
Fehér bab uj	Grah beli	6:00	—
Sárga » »	» zuti	5:00	—
Vegyes » »	» změšan	5:00	—
Lenmag	Len	8.	—
Bükköny	Grahorka	5:50	—

Nyilttér*

E rovat alatt közltekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelőséget a Szerk.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyaráimból rendelteknek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban **Prívát-fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig póstafordultával** küldenek. 1

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés: Svájcba kétszeres levélbéllyeg ragasztandó.

Hirdetések.

Nincs többé lábfejás

sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdagánat, sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **Dr. Hógyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélissel látja el.** Párja egyszer 60 kr., ketfős vastagságú frt 1,20. Az asbest talpbélít legjobban hízott, nyitja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállították. Székküldés esküis utánvetéssel, vagy a pénz előleges beküldése mellett külön 10 kr. franco. Felvilágosítások és prospektusok, készítményválasztások ingyen.

Általános Asbestárú-gyár betéti társaság, Budapest VI. Sziv-utca 18. Egyedüli elárúsító raktár Csáktornyan: Mayer Testvérek borkereskedésében.

524 20—50

SZIVATTYUKAT **TÜZFECSKENDŐKET**

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános czelokra **kéz-, járgány és erőhajtásra.** városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Búzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntözőkocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU ES GÉPGYÁR

Részvény-társaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

BUDAPEST. VI., külső Vacziut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Pályázat.

Zalamegye, Muraköz **miksavári rk.** horvát-magyar népiskolának szeptember 8-án elfoglalandó, osztálytanítói állomásra **augusztus végéig** pályázat hirdettetik.

Évi javadalom: **366 frt, failletmény 34 frt,** kerek **400 frt** készpénzben és teljes lakás konyhakerttel.

Pályázatok (okleveles előnyben) **iskolaszéki elnökséghez** (posta Dráva-Vásárhely) küldendők.

605 2—2

Keil-lakk

(Glasure)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt 1,35 kr. — 1 kis palaczk ára 68.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60kr.

Arany-fénymáz

képeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasure“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, aítók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kapható:

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyan.

607 1—8

617/1898. v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi hogy a perlaki kir. járásbírótság 1898. évi V. 246./1. számú végzése következtében dr. Tamás János perlaki ügyvéd által képviselt Habus Tamásné szül. Miho-czek Teréz csehoveczy lakos javára Habus Lénárd csehoveczy lakos ellen 130 frt s jár. erejéig 1898. évi július hó 19-én foganatosított végrehajtás útján lefoglalt és 950 frtra becsült lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. járásbírótság 98. V. 246./2. sz. végzése folytán eddig összesen 51 frtban bíróilag már megállapított költségek erejéig a helyszínen vagyis Csehoveczen leendő eszközzésére

1898. évi aug. hó 25. napjának délelőtti 10 órája

határidőül kitzetlik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Perlakon, 1898. auguszt. hó 12-én.

Sós Frigyes

kir. bír. végrehajtó.

609 1—1

616. sz. v. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bír. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaki kir. járásbírótság 1898. évi V. 212./1. számú végzése következtében dr. Tamás János perlaki ügyvéd által képviselt Belovári Lénárd perlaki lakos javára Goszárics Iona és társai palinoveczy lakosok ellen 100 frt s jár. erejéig 1898. évi július hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 460 frtra becsült 2 ló, 1 tehén, 1/2 pajta, 1/2 istálló és 1/2 sertvésőlből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. bíróság 98. V. 212./2. sz. végzése folytán 100 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi május hó 16. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 65 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig a helyszínen vagyis Pálinoveczen leendő eszközzésére

1898. évi aug. hó 25. napjának d. u. 3. órája

határidőül kitzetlik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. 610

Kelt Perlakon, 1898. évi aug. hó 12-én.

Sós Frigyes,

kir. bírósági végrehajtó.

608 1—1

Bérbeadandó!

A Deák-utcában Nuzsy-féle házban levő

liszt-üzlet

a hozzátartozó lakhelyiségekkel együtt f. é. szeptember hó 1-től bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Rosenberg Lajos Csáktornyan.**

611 1—1

SZIVATTYUK

mi idenneme, házi nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyuk rozsdá ellen védve.

540 1—36

Árjegyzékek ingyen és bérmentve

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes százasos és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. **Embermérlegek, mérlegek házi használatra. bárommérlegek.** Commandit-társaság szivattyu és mérleggyártása.

W. GARVENS, Wien.

I. Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6. sz.

Értesítés.

A csáktornyai állami tanítóképző-intézet 1898—99-ik tanévi köztartásához szükséges

kenyér-, zsemlye- és hus-szállításra vonatkozó ajánlatok a tanítóképző-intézet igazgatóságához f. é. auguszt. 25-ig adandók be.

Csáktornya, 1898. auguszt. 17.

Az igazgatóság.